

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2015 m. gruodžio 21 d. Nr. V-1309
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 9 straipsnio 2 dalimi, 10 straipsnio 3 dalimi, 11 straipsnio 3 dalimi, 56 straipsnio 12 punktu ir įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“, 108 punktą:

1. T v i r t i n u Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašą (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. vasario 3 d. įsakymą Nr. 113 „Dėl Pradinio ugdymo sampratos“;

2.2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymą Nr. ISAK-256 „Dėl Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sampratos“;

2.3. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. birželio 30 d. įsakymą Nr. ISAK-1387 „Dėl Vidurinio ugdymo programos aprašo patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

3. Šis įsakymas įsigalioja 2016 m. rugsėjo 1 dieną.

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro
2015 m. gruodžio 21 d.
įsakymu Nr. V-1309

PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas (toliau – Aprašas) nustato bendrojo ugdymo tikslus ir principus, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų (toliau – bendrojo ugdymo programos) paskirtį, bendrojo ugdymo tobulinimo kryptis, telkiant švietimo bendruomenę spartesniems pokyčiams, siekiant pagerinti bendrojo ugdymo kokybę, prieinamumą, perimamumą, tęstinumą ir veiksmingumą. Apraše numatyti mokinių ugdymo(si) rezultatai – nuosekli branda įgyjant XXI a. reikalingas kompetencijas. Apraše apibrėžtas bendrojo ugdymo programų turinys, numatyti pagrindiniai ugdymo(si) proceso bruožai ir mokymo(si) aplinka, mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas, bendrojo ugdymo programų kokybės užtikrinimas.

2. Bendrojo ugdymo programos – tai nustatytiems ugdymo(si) tikslams ir rezultatams pasiekti skirtos nuoseklios ugdomųjų veiklų sekos ir ugdymo(si) proceso dalyvių sąveikos (mokytojo ir mokinio, mokinio ir mokinio, mokinio ir mokymo(si) aplinkų ir kt.), kuriamos ir per numatytą laiką realizuojamos valstybės, savivaldybės, mokyklos lygmenimis.

3. Bendrojo ugdymo programos užtikrina integralią žmogaus asmenybės brandą, mokymąsi, kaip autentišką, aktyvų patirties ir prasmės konstravimą, grindžiamą sąveika ir dialogo kultūra. Mokinsys ir jo ugdymasis yra bendrojo ugdymo centras.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Ugdymo(si) rezultatai** – palaipsniui įgyjamos dvasinę, intelektinę ir fizinę asmens brandą rodančios kompetencijos, apimančios žinias, supratimą, gebėjimus ir nuostatas.

4.2. **Ugdymasis** – dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimasis bendraujant ir mokantis.

4.3. **Mokymas** – mokinio ir mokytojo sąveika, aplinkybės, skatinančios mokinį kurti savo žinojimą bei patirtį, aktyviai ieškoti ir autentiškai perprasti informaciją, patirti pažangą, siekiant atrasti asmeninę prasmę.

4.4. **Mokymasis** – aktyvus supratimo, reikšmių, patirčių ir prasmų konstravimo procesas, jau įgytų ir naujų žinių bei patirties siejimas, aiškiai suvokiant mokymosi tikslą ir į jį orientuojantis, planuojant, veikiant, vertinant ir reflektuojant mokymo(si) procesą, pažangą ir pasiekimus.

4.5. **Savivaldis mokymasis** – mokymasis, per kurį asmuo savo iniciatyva išsiaiškina mokymosi poreikius, keliasi tikslus, planuojasi mokymąsi, susikuria ar pasirenka mokymosi aplinką bei priemones, sau tinkamas mokymosi strategijas, įsivertina pasiekimus ir pažangą.

4.6. **Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas** – kriterijais grįstas ugdymosi ir mokymosi stebėjimas ir grįžtamasis ryšys, informacijos apie mokymosi procesus ir rezultatus rinkimas ir kaupimas, interpretavimas ir naudojimas mokymo ir mokymosi kokybei užtikrinti.

4.7. **Formuojamasis ugdomasis vertinimas** – ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), nukreipiantis, ką dar reikia išmolti, leidžiantis mokytojui pritaikyti mokymą, siekiant kuo geresnių rezultatų.

4.8. **Įsivertinimas** – paties mokinio ugdymosi proceso, pasiekimų ir pažangos stebėjimas, vertinimas ir apmąstymas, nusimatant tolesnius mokymosi žingsnius.

4.9. **Diagnostinis vertinimas** – vertinimas, kuriuo išsiaiškinami mokinio pasiekimai ir tam tikru mokymosi metu padaryta pažanga, numatomos tolesnio mokymosi galimybės, pagalba sunkumams įveikti.

4.10. **Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas** – formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą.

Bendrojo ugdymo tikslai ir principai

5. Bendrojo ugdymo tikslai:

5.1. puoselėti kiekvieno mokinio prigimtines dvasines, intelektines, fizines galias, padėti atsiskleisti jo individualybei ir siekti kūrybiškumo, kad kiekvienas mokinys taptų oria, dorovinga, savo ir kitų sveikatą puoselėjančia, atsakinga už savo poelgius, pasirinkimus, konstruktyviai kuriančia savo ir Lietuvos kultūrą, gerovę ir ateitį asmenybe;

5.2. ugdyti tautinį ir pilietinį tapatumą įsisaugojusį, kitas tautas gerbiantį, istoriškai sąmoningą, bendruomenišką, kritiškai mąstantį, aktyviai dalyvaujantį Lietuvos ir Europos sociokultūriniame ir politiniame gyvenime pilietį;

5.3. sudaryti vienodas galimybes visiems mokiniams, nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, pasiekti maksimalių jų galias atitinkančių ugdymosi rezultatų ir brandinti mokymosi visą gyvenimą nuostatą.

6. Bendrojo ugdymo principai:

6.1. ugdymo visybiškumas – mokinio psichinių, dvasinių, fizinių galių plėtotė; ugdymo filosofijos ir mokyklos gyvenimo (filosofijos, misijos, vizijos, kultūros, ugdymo) dermė;

6.2. ugdymo sistemiškumas – ugdymo tarpinių ir sričių sąryšis, formaliojo ir neformaliojo švietimo dermė siekiant užtikrinti ugdymo pastovumą ir paslankumą;

6.3. ugdymo tikslų ir pedagoginės veiklos adekvatumas – pedagoginė veikla nukreipta sąmoningai siekti ugdymo tikslų;

6.4. visavertis mokyklos bendruomenės narių bendradarbiavimas – ugdymo(si) tikslai formuluojami ir įgyvendinami, bendradarbiaujant mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems specialistams, mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams);

6.5. ugdymo turinio ir konteksto dinamiškumas – nuolatinis kūrybiškas atsinaujinimas, atvirumas inovacijoms.

Bendrojo ugdymo programų paskirtis

7. Bendrojo ugdymo programos sudaro sąlygas mokiniams būti, bendrauti, veikti, sėkmingai ugdytis besikeičiančiame globalios kultūrų įvairovės, socialinio ir ekonominio gyvenimo kontekste, įgyti kompetencijas, leidžiančias tobulėti, mokytis, dirbti ir kurti.

8. Bendrojo ugdymo programų paskirtis:

8.1. Pradinio ugdymo programa sudaro sąlygas bręsti mokiniui kaip asmenybei, plėtoti pozityvius santykius su savimi, kitais žmonėmis, socialine, gamtine ir daugiakultūre aplinka, įgyti pažinimo, mokėjimo mokytis, sveikatos ir kitų kompetencijų integralius pradmenis, kaip prielaidą tolesniam sėkmingam ugdymuisi.

8.2. Pagrindinio ugdymo programa sudaro sąlygas mokiniui išsiugdyti dorinės, socialinės, kultūrinės ir pilietinės brandos bei tautinės savimonės pamatus, įgyti integralius kompetencijų pagrindus ir išbandyti save įvairiose veiklos srityse, siekiant apsispręsti dėl tolesnio ugdymosi kelio pasirinkimo.

8.3. Vidurinio ugdymo programa sudaro sąlygas mokiniui pasiekti asmeninę brandą, kaip kompetencijų visumą, leidžiančią, apsispręsti dėl savo profesinės karjeros, asmeniniu indėliu prisidėti prie Lietuvos, Europos ir pasaulio bendruomenės ir pažangios ekonomikos darnaus vystymosi.

Bendrojo ugdymo kaitos kryptys

9. Nuosekliai tęsiant humanistinės ugdymo paradigmos ir socialinio konstruktyvizmo principų ugdyme įtvirtinimą, tęsiamos aktualios bendrojo ugdymo tobulinimo kryptys:

9.1. pažinti kiekvieną mokinį, jo prigimtines galias, patirtį, gebėjimus ir skatinti jo asmeninę ūgtį;

9.2. kartu su mokiniais kurti aktualų ir prasmingą, jų poreikiams ir talentams atvirą, integralų, į realių asmens, klasės, mokyklos ir šalies problemų sprendimą įtraukiantį ugdymo turinį, skatinantį savivaldį mokymąsi;

9.3. ugdymą grįsti mokinio ir mokytojo sąveika, mokantis drauge ir vieniems iš kitų, kuriant bendras prasmes, skatinant dialogišką ir tyrinėjantį ugdymąsi;

9.4. pereiti prie personalizuoto, savivaldžio mokymosi;

9.5. skatinti patirtinį, tiriamąjį, kūrybinį, interpretacinį mokymąsi, kuriant giluminius teorijos ir praktikos ryšius, susietus su realiu gyvenimu;

9.6. ugdymo(si) procese stiprinti formuojamąjį, ugdymuisi padedantį, grįžtamąjį ryšį ir pagalbą teikiantį vertinimą;

9.7. į apibendrinamąjį ugdymo(si) rezultatų – kompetencijų – vertinimą įtraukti formaliojo, neformaliojo švietimo bei savaiminio ugdymosi pasiekimai;

9.8. bendrąjį ugdymą grįsti tarpusavio pasitikėjimu, bendradarbiavimu, darnia veikla asmens, visuomenės ir Lietuvos ateities labui.

Ugdymo(si) rezultatai

10. Bendrojo ugdymo programose numatyti mokinių ugdymo(si) rezultatai nusako mokinių kompetencijas gyventi, mokytis ir veikti asmeniniame, kultūriniame, pilietiniame, socialiniame ir (ar) profesiniame kontekste. Ugdymo(si) rezultatai siejami su pasirengimu aukštesnio lygio ugdymo programai ir (ar) profesinei veiklai. Ugdymo(si) pagal bendrojo ugdymo programas rezultatai siejami su atitinkamais Lietuvos kvalifikacijų lygiais.

11. Svarbiausi mokinių ugdymo(si) pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas rezultatai – optimali asmenybės branda, kaip mokinio įgytų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų visuma. Šie integralūs ugdymo(si) rezultatai santykinai suskirstomi į šias kompetencijas:

11.1. asmenines;

11.2. mokėjimo mokytis;

11.3. komunikavimo;

11.4. pažinimo;

11.5. socialines-pilietines;

11.6. kultūrines;

11.7. kūrybiškumo.

12. Aprašo 11.1–11.7 papunkčiuose išvardytos kompetencijos integruoja žinias, gebėjimus ir nuostatas, įgyjamas, mokantis atskirų dalykų, dalyvaujant įvairiose veiklose mokykloje ir už jos ribų, neformaliojo švietimo programose. Jų turinys išskleidžiamas bendrosiose programose per numatomus mokinių mokymosi pasiekimus, sudarant galimybes užtikrinti ugdymo(si) tęstinumą ir ugdymo programų ir sričių dermę, palyginti ir perkelti skirtingose mokyklose įgyjamus pasiekimus, didinti programų atvirumą mokinių interesų ir galimybių įvairovei.

13. Mokinių kompetencijų sandaros dėmenys ir jų plėtotės gairės pateikiamos lentelėje:

Dėmenys	Pradinio ugdymo programa	Pagrindinio ugdymo programa	Vidurinio ugdymo programa
---------	--------------------------	-----------------------------	---------------------------

Nuostatos	Bendradarbiaujant su mokytoju, švietimo pagalbą teikiančiais specialistais: psichologu, logopedu, specialiuoju pedagogu, mokytojo padėjėju ir kt. (toliau – ugdytojais), bendraamžiais, domėtis, smalsauti, tyrinėti, norėti pažinti, kurti, imtis atsakomybės už savo mokymąsi arba kitą veiklą, savarankiškai priimti kasdienius sprendimus ir saugiai, sveikai, pozityviai elgtis savo ugdymosi ir gyvenimo aplinkoje, mokytis ir kurti kartu su kitais žmonėmis.	Savarankiškai imtis iniciatyvos, domėtis įvairiomis gyvenimo sritimis, atrasti savo stiprybes ir talentus, prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi arba kitą veiklą, priimamus sprendimus asmeniniame, socialiniame, pilietiniame, kultūriniame kontekste, saugiai, sveikai, pozityviai elgtis, atsižvelgiant į aplinkybes, konstruktyviai veikti, bendradarbiauti su kitais žmonėmis.	Imtis iniciatyvų kurti, aktyviai veikti, pozityviai keisti aplinką, prisiimti atsakomybę už saugų ir sveiką gyvenimo būdą, darbo arba mokymosi veiklą, jos vertinimą ir gerinimą, atkakliai ieškoti problemų sprendimo, prisiimti lyderio vaidmenį, savarankiškai ir pozityviai elgtis, atsižvelgiant į aplinkybes, priimti savivaldžio mokymosi, atkaklaus darbo ir kitokios veiklos iššūkius, konstruktyviai bendradarbiauti ir dirbti komandoje su kitais žmonėmis.
Žinios ir supratimas	Pagrindinės bendrosios žinios ir supratimas apie mokymosi ir įvairių gyvenimo sričių faktus, reiškinius, procesus, paprastas procedūras bei praktinį jų taikymą.	Teorinės žinios ir supratimas apie mokymosi ir įvairių gyvenimo sričių faktus, principus, procesus ir bendrąsias sampratas, dėsniumus, procedūras bei praktinį jų taikymą.	Teorinės ir praktinės plataus konteksto pakankamai gilios privalomų ir pasirinktų mokymosi ir įvairių gyvenimo sričių žinios ir conceptualus supratimas apie faktus, principus, procesus, dėsnius, sudėtingas procedūras bei praktinį jų taikymą.
Gebėjimai	Bendrieji pažintiniai (loginio, intuityviojo ir kūrybinio mąstymo) ir bendrieji praktiniai (žinių taikymo, veiklos būdų, priemonių naudojimo ir kt.) gebėjimai; komunikavimo ir bendradarbiavimo, kūrybiškumo ir iniciatyvumo,	Sudėtingesnio mąstymo gebėjimais grindžiami pažintiniai (loginio, intuityviojo, kūrybinio, kritinio mąstymo) ir sudėtingesnėmis procedūromis grindžiami praktiniai (žinių taikymo, veiklos būdų, priemonių naudojimo) gebėjimai; komunikavimo,	Teorinio mąstymo gebėjimais grindžiami pažintiniai (loginio, intuityviojo, kūrybinio, kritinio, produktyviojo mąstymo) ir sudėtingomis procedūromis bei technologijomis grindžiami praktiniai (sudėtingų žinių sistemų taikymo, veiklos būdų, atsakingo įrangos, priemonių naudojimo) gebėjimai; pilietiškumo, verslumo,

	pilietiškumo, veiklos gebėjimai, reikalingi atliekant paprastas užduotis ir sprendžiant nesudėtingas kasdienio gyvenimo bei artimiausios aplinkos problemas, apmąstant savo veiklą ir jos rezultatus.	bendradarbiavimo, pilietiškumo, kūrybiškumo ir iniciatyvumo, veiklos ir refleksijos gebėjimai, reikalingi iššūkiams įveikti ir realioms problemoms spręsti; savęs pažinimo ir tolesnio mokymosi krypties pasirinkimo gebėjimai.	lyderystės, komunikavimo, kūrybiško naujovių įgyvendinimo, mokymosi ir veiklos iššūkių įveikimo bei kritinių situacijų valdymo, refleksijos, orientavimosi profesijų pasaulyje ir apsisprendimo dėl asmeninės karjeros gebėjimai.
--	---	---	---

II SKYRIUS UGDYMO TURINYS

Bendrojo ugdymo programų turinys ir sandara

14. Bendrojo ugdymo programų turinį sudaro ugdymo(si) sričių ir (ar) dalykų turinys: ko mokoma ir mokomasi, kaip mokoma ir mokomasi, kaip vertinama mokinių pažanga ir pasiekimai, kokios mokymo ir mokymosi priemonės naudojamos, su kuriomis dirba mokiniai, mokydami ir plėtodami savo kompetencijas.

15. Bendrojo ugdymo programų turinys yra aktualus ir prasmingas mokiniams, atviras jų poreikių ir talentų įvairovei, integralus, įtraukiantis į realių problemų sprendimą, skatinantis savivaldį mokymąsi ir savo žinojimo kūrimą. Jis sudaro mokiniams galimybes tyrinėti, spręsti problemas, apmąstant jas iš skirtingų perspektyvų, ir praktiškai veikti, pritaikant skirtingų sričių žinias bei gebėjimus.

16. Siekiant, kad mokiniai susiformuotų visuminį pasaulio vaizdą ir įgytų gyvenime būtinas kompetencijas, bendrojo ugdymo programų turinys integruojamas, taikant įvairius ugdymo organizavimo modelius: asmenybės ir sociokultūrinę integraciją, visų ar kelių ugdymo sričių ar dalykų integraciją (vidinę ir tarpdalykinę), prioritetinių temų (sveikos gyvensenos, saugos, verslumo, karjeros ugdymo ir kt.) integraciją į turinį, integraciją temas, metodo, problemos pagrindu ir kt.

17. Bendrojo ugdymo programų turinys sudaro mokiniams galimybes pasirinkti aktualius dalykus ar modulius, saviraiškai skirtas neformaliojo švietimo programas, padedančias pasiekti ugdymo(si) tikslus, geresnius ugdymosi rezultatus, plėtoti talentus.

18. Į bendrojo ugdymo programų turinį gali būti integruotas dailės, sporto, menų, muzikos, inžinerinis ir kitas ugdymas.

19. Kuriamas interaktyvus skaitmeninis bendrojo ugdymo programų turinys, teikiantis naujas, tik virtualioje erdvėje prieinamas mokinių ugdymo(si) galimybes.

20. Mokyklos ir mokytojai, siekdami mokyklos tikslų, kartu su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) ir vietos bendruomene formuoja mokyklos ir klasės ugdymo turinį ir kuria sąlygas jam įgyvendinti.

21. Pradinio ugdymo programos turinys santykinai skirstomas į ugdymo(si) sritis:

21.1. dorinis ugdymas;

21.2. kalbinis ugdymas;

21.3. matematinis ugdymas;

21.4. gamtamokslinis ir socialinis ugdymas;

21.5. meninis ir technologinis ugdymas;

21.6. kūno kultūros ir sveikatos ugdymas.

22. Pradinio ugdymo programoje kiekviena ugdymo(si) sritis skirta visų kompetencijų integraliems pradmenims plėtoti. Gali būti kuriamas integralus pradinio ugdymo turinys, jungiantis visų ar kelių ugdymo sričių turinį, arba išskiriami atskiri ugdymo dalykai. Dorinio ugdymo srityje jaunesniam negu 14 metų mokiniui mokytis etikos arba tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos parenka tėvai (globėjai), valstybės globojamam mokiniui jo šeimoje ar giminėje išpažįstamos tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikyba arba etiką parenka vaiką globojanti institucija.

23. Pagrindinio ugdymo programos turinį sudaro giminigus dalykus jungiančios ugdymo(si) sritys:

23.1. dorinis ugdymas (etika arba tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikyba ir kt.);

23.2. kalbinis ugdymas (lietuvių kalba ir literatūra, gimtosios kalbos, užsienio kalbos);

23.3. matematinis ugdymas (matematika, informacinės technologijos);

23.4. gamtamokslinis ugdymas (integruotas gamtos mokslų kursas, biologija, fizika, chemija ir kt.);

23.5. socialinis ugdymas (istorija, geografija, ekonomika ir verslumas, pilietinis ugdymas ir kt.);

23.6. meninis ugdymas (dailė, muzika, teatras, šokis, šiuolaikiniai menai ir kt.);

23.7. technologinis ugdymas (mityba, tekstilė, konstrukcinės medžiagos, elektronika, gaminių dizainas ir technologijos ir kt.);

23.8. kūno kultūros ir sveikatos ugdymas (kūno kultūra, žmogaus sauga).

24. Pagrindinio ugdymo programoje mokomasi atskirų ir (ar) integruotų dalykų, plėtojant kompetencijų integralius pagrindus. Dorinio ugdymo srityje mokinys, sulaukęs 14 metų, turi teisę rinktis pats mokytis etikos arba tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos, jaunesniam negu 14 metų mokiniui mokytis etikos arba tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos parenka tėvai (globėjai), valstybės globojamam mokiniui jo šeimoje ar giminėje išpažįstamos tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikyba arba etiką parenka vaiką globojanti institucija.

25. Pagrindinio ugdymo programos pirmojoje dalyje mokinys mokosi dalykų iš visų ugdymo sričių. Tos pačios ir (ar) skirtingų ugdymo sričių dalykai gali būti integruojami, gali būti jungiamos ugdymo sritys; sudaromos sąlygos aktyviai mokinių veiklai – tyrinėjimu grindžiamam mokymuisi, kompleksiskam tikrovės reiškinių pažinimui, problemų sprendimui – siekiant įgyti numatytas kompetencijas.

26. Vykdamas pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, gali būti išskiriama to paties dalyko privalomoji ir pasirenkamoji turinio dalys, sudarant mokiniams galimybes pasirinkti teorinius ar praktinius privalomųjų dalykų modulius, profesinio mokymo modulius, savanorystę, socialinę veiklą bendruomenėje, išbandyti save įvairiose mokymosi srityse, susipažinti su profesijų ir darbo pasauliu, dalį ugdymo proceso organizuojant realioje darbo vietoje.

27. Vidurinio ugdymo programos turinį sudaro ugdymo(si) sritys:

27.1. dorinis ugdymas (etika arba tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikyba);

27.2. kalbinis ugdymas (lietuvių kalba ir literatūra, gimtosios kalbos, užsienio kalbos);

27.3. matematinis ugdymas (matematika, informatika / informacinės technologijos);

27.4. gamtamokslinis ugdymas (biologija, fizika, chemija, integruotas gamtos mokslų kursas ir kt.);

27.5. socialinis ugdymas (istorija, geografija, integruotas istorijos ir geografijos kursas; teisė; filosofija; ekonomika ir verslumas; psichologija ir kt.);

27.6. meninis (dailė, muzika, teatras, šokis, grafinis dizainas, fotografija, filmų kūrimas, kompiuterinės muzikos technologijos ir kt.) ir technologinis ugdymas;

27.7. kūno kultūros ir sveikatos ugdymas (kūno kultūra, sporto šaka ir kt.).

28. Vidurinio ugdymo programoje mokiniams sudaromos plačios turinio pasirinkimo galimybės: kompetencijoms gilinti skirti atskiri ar integruoti privalomi dalykai, laisvai pasirenkami dalykai ar moduliai, profesinio mokymo moduliai.

29. Vidurinio ugdymo programos turinį sudaro privaloma dalis, apimanti privalomus ir privalomai pasirenkamus dalykus ir (ar) modulius, kurie skiriasi turinio sudėtingumu ir platumu, ir laisvai pasirenkama turinio dalis, kurią sudaro dalykų kursai ir (ar) moduliai, pateikti bendrosiose programose ir parengti mokyklose pagal mokinių poreikius ir mokyklos tikslus.

30. Mokinys pagal vidurinio ugdymo programą mokosi lietuvių kalbos ir literatūros (mokinys, kuris mokosi tautinės mažumos kalba, mokosi ir gimtąją kalbą), matematikos ir kūno kultūros; pasirinktą dalyką iš dorinio ugdymo (etiką arba tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikyba) ir ne mažiau kaip vieną dalyką iš kitų Apraše nustatytų vidurinio ugdymo programos turinį sudarančių ugdymo sričių.

31. Bendrojo ugdymo programų įgyvendinimą reglamentuoja bendrieji ugdymo planai, tvirtinami Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro. Pagrindiniame ir viduriniame ugdyme dalyko 35 valandų apimties bendrajai programai įgyvendinti yra skiriama viena ugdymo plano savaitinė valanda.

Ugdymo(si) proceso bruožai ir jo dalyvių vaidmenys

32. Bendrojo ugdymo programose ugdymo(si) procesas grindžiamas mokytojo ir mokinio, mokinio ir mokinio, mokinio ir mokymo(si) aplinkų ir kita sąveika. Ugdymo procesas yra atviras mokinių skirtingam žinojimui, turimai patirčiai, jų poreikių, gabumų, talentų, mokymosi tempo ir stilių įvairovei.

33. Ugdymo(si) procesas yra:

33.1. motyvuojantis, įdomus, patrauklus, prasmingas, dinamiškas, inovatyvus, kuriantis pozityvaus bendravimo, iniciatyvų, entuziazmo, dalyvavimo, lyderystės ir kt. situacijas;

33.2. interaktyvus, grindžiamas dialogo kultūra, skatinantis mokinius bendradarbiauti, spręsti problemas, mokytis vieniems iš kitų, dalytis patirtimi, diskutuoti, veikti realiose ir virtualiose komandose;

33.3. integralus, sukuriantis bendrą pasaulio vaizdą, požiūrių bei vertybių visumą. Mokiniai tyrinėja realaus ir virtualaus pasaulio objektus bei reiškinius, sprendžia gyvenimiškas problemas, kuria ir įgyvendina idėjas. Išnyksta ribos tarp intuityvaus jausminio ir racionalaus pažinimo proceso, mokymosi realiose ir virtualiose aplinkose, tarp atskirų pamokų, ugdymosi klasėje, mokykloje ir už jos ribų, formaliojo ir neformaliojo švietimo;

33.4. personalizuotas, skatinantis autentišką, patirtinį, savivaldį mokinių mokymąsi. Mokiniai patys kuria savo žinojimą, remdamiesi jau turima patirtimi, įgydami ir reflektuodami naujas patirtis;

33.5. kontekstualus, suliejantis mokymąsi ir mokinio dalyvavimą mokyklos, šeimos ir bendruomenės gyvenime. Mokymosi situacijas, kuriose tiriama, atrandama, mąstoma, kuriama, išgyvenama, kuria patys mokiniai, mokytojai, tėvai (globėjai, rūpintojai) ir kiti ugdymo(si) procese dalyvaujantys suaugusieji ar bendraamžiai. Mokomasi įvairioje sociokultūrinėje (daugiakultūrinėje) aplinkoje, derinami mokinių, jų šeimų, mokyklos, vietos bendruomenės ir valstybės lūkesčiai;

33.6. grindžiamas mokinio supratimu ir prireikus pagalba jam. Mokytojai pažįsta ir supranta mokinius, išvelgia jų sėkmes, gabumus, talentus, mokymosi, savijautos bei elgesio problemas, paskatina ir paremia, teikia jiems būtiną pagalbą, telkia švietimo pagalbos specialistus ir bendruomenę problemoms įveikti, socialinei atskirčiai mažinti.

34. Ugdymo(si) procese informacinės komunikacinės technologijos (kompiuteriai, planšetiniai kompiuteriai, interaktyvios lentos, mobilieji telefonai, fotoaparatai, laboratorinė įranga ir kt.) panaudojamos kaip turinio šaltinis, tyrinėjimų ir žinių kūrimo įrankiai, kaip mokymo ir mokymosi organizavimo, bendradarbiavimo komandose ir tinkluose, vertinimo ir įsivertinimo erdvė.

35. Mokykloje užtikrinama lanksti laiko vadyba, leidžianti skirtingomis formomis, būdais, skirtingu tempu siekti ugdymo(si) tikslų ir rezultatų. Gali būti sudaromi mokinių individualūs ugdymosi planai, kuriuose, mokytojo padedami, mokiniai numato savo ugdymosi tikslus ir jų siekimo būdus. Mokiniais sudaromos sąlygos dalyvauti ugdymo karjerai programoje, neformaliojo švietimo programose, socialinėje veikloje, savanorystės iniciatyvose, mokyklos savivaldoje ir kt.

36. Mokykloje sukuriama sistema, apimanti ankstyvą mokinių žemų pasiekimų ir kitų mokymosi sunkumų nustatymą, pažangos stebėjimą ir laiku teikiamą pagalbą mokiniui, ji mokantiems mokytojams bei tėvams (globėjams, rūpintojams). Mokiniais, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, pradinio, pagrindinio ugdymo programa gali būti pritaikoma arba individualizuojama, vidurinio ugdymo programa – pritaikoma, ją įgyvendinant per trumpesnę ar ilgesnę laiką, nei numatyta.

37. Mokykla, siekdama užtikrinti ugdymo turinio atitiktį mokinių poreikiams, bendradarbiauja su kitomis formaliojo ir neformaliojo švietimo, švietimo pagalbos įstaigomis, tarpinstitucinėmis komandomis, švietimo konsultantais ir kt.

38. Mokytojai, įgyvendinantys bendrąsias programas, yra atviri pokyčiams ir naujovėms, autonomiški, profesionalūs, išmanantys dalykų turinį bei didaktiką, lyderiai, atsakingi mokinių mokymosi vadybininkai, efektyvių mokymo(si) aplinkų ir situacijų kūrėjai, mokinių mokymosi tyrėjai bei ekspertai. Jie nuolat ieško, mokosi, bendradarbiauja tarpusavyje, komandose ir tinkluose, reflektuodami profesinę veiklą ir patirtį, tobulina savo kompetencijas.

39. Mokytojų santykiai su mokiniais grindžiami pasitikėjimu mokinio galimybėmis, ugdančiąja sąveika. Mokytojai yra žinojimo ekspertai ir skatina mokinius (pagal jų galias) prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi. Mokytojai kartu su mokiniais numato ugdymosi tikslus, planuoja mokymąsi, vertina ir reflektuoja mokymosi procesą, pažangą ir pasiekimus.

40. Mokytojai geba profesionaliai atpažinti mokinių poreikius, išvelgti gabumus, mokymosi ir socialiai problemiškas sritis (specialiuosius ugdymosi poreikius, problemišką elgesį, socialinės nelygybės požymius ir kt.) ir laiku ieškoti tinkamų sprendimų: pritaikyti ugdymo metodus, bendradarbiauti tarpusavyje ir su švietimo pagalbos specialistais, tarpinstitucinėmis komandomis, tėvais (globėjais, rūpintojais).

41. Mokytojai yra įvaldę informacines komunikacines technologijas ir pritaiko jas ugdymo turiniui kurti, ugdymuisi planuoti ir organizuoti, mokinių mokymosi procesui bei pažangai stebėti ir vertinti, bendradarbiauti su kitais mokytojais ir švietimo pagalbos specialistais, tėvais (globėjais, rūpintojais).

42. Mokykloje užtikrinamas kokybiškas vaiko ugdymas(is), jo saugumas, personalizuotas vadovavimas vaiko mokymuisi, glaudūs ryšiai su tėvais (globėjais, rūpintojais).

43. Pradinio ugdymo programa sudaro sąlygas plėtoti priešmokyklinio ugdymo programoje įgytas kompetencijas, užtikrina ugdymo dermę ir tęstinumą, nuosekliai pereinant prie formaliojo švietimo.

44. Tėvai (globėjai) dalyvauja pradinio ugdymo programos įgyvendinimo procese, išsako lūkesčius dėl savo vaiko ugdymosi proceso, tikslų, rezultatų, saviraiškos galimybių, informuoja mokytojus apie vaikų poreikius. Tėvams (globėjams) laiku teikiama išsami informacija apie jų vaikų ugdymąsi.

45. Pradinio ugdymo programą įgyvendina arba vienas pradinio ugdymo mokytojas, išmanantis visų ugdymo(si) sričių turinį bei didaktiką, gebantis pažinti / atpažinti vaikų ugdymosi poreikius, individualumą ir sukurti sėkmingą ir mokinių ugdymąsi laiduojantį mokymosi procesą, arba pradinio ugdymo mokytojas ir vienas ar keli dalykų mokytojai (pvz., užsienio kalbos, tikybos, menų), išmanantys pradinio ugdymo didaktiką. Švietimo pagalbą pradinio ugdymo programoje teikia specialistai (psichologas, logopedas, specialusis pedagogas ir kt.), mokytojai padėjėjai. Pradinio ugdymo mokytojas integruoja visų ugdytojų veiklą į visuminį procesą.

46. Pradinių klasių mokytojas su mokiniais, jų tėvais (globėjais), mokyklos švietimo pagalbos specialistais tariasi dėl mokinio individualių ir visos klasės ugdymosi tikslų ir rezultatų, ugdymosi proceso personalizavimo, aplinkos pritaikymo ir ugdymosi priemonių pasirinkimo.

47. Pradinių klasių mokytojas ne tik vadovauja vaiko mokymuisi, bet ir užtikrina jo saugumą ugdymo proceso metu.

48. Pagrindinio ugdymo programa užtikrina ugdymosi tęstinumą ir darnų mokinio perėjimą prie integruotų ar atskirų dalykų mokymosi, didesnio savarankiškumo ir atsakomybės už savo mokymąsi.

49. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į paauglių psichologinius ypatumus ir jų kaitą, skirtingą brendimo tempą, skirtingus jaunesnio ir vyresnio amžiaus paauglių interesus ir poreikius.

50. Tėvai (globėjai, rūpintojai) įtraukiami į mokyklos bendruomenės ir klasės gyvenimą, kartu su jais aptariamas jų vaiko ugdymasis, mokymosi tikslai ir numatomi rezultatai, saviraiškos galimybės, tolesnio mokymosi krypties pasirinkimas ir kiti klausimai. Tėvams (globėjams, rūpintojams) laiku teikiama išsami informacija apie jų vaiko ugdymosi pasiekimus ir pažangą.

51. Pagrindinio ugdymo programoje dirbantys mokytojai, švietimo pagalbos ir kiti specialistai, karjeros konsultantai bendradarbiauja tarpusavyje: dalijasi informacija, kuri reikalinga mokinių poreikiams pažinti ir ugdymui personalizuoti, derina ir integruoja dalykų turinį, mokymo ir vertinimo metodus, kartu formuoja pasirenkamąją ugdymo(si) turinio dalį, konsultuoja mokinius mokymosi krypties pasirinkimo klausimais.

52. Vidurinio ugdymo programoje užtikrinamas kryptingas ankstesnio mokymosi tęstinumas, subalansuotas teorinis ir praktinis mokymasis (teorija parengia praktiniam darbui, o praktinio darbo patirtis sustiprina teorinį mokymąsi).

53. Ugdymo(si) procesas grindžiamas aukštesnių mąstymo gebėjimų ir problemų sprendimo reikalaujančia projektine tiriamąja ir kūrybine veikla.

54. Vidurinio ugdymo programoje kiekvienas mokinys susidaro individualų ugdymosi planą iš privalomų, privalomai ir laisvai pasirenkamų dalykų ir (ar) modulių. Individualus ugdymosi planas orientuojamas į mokinių kompetencijų plėtotę, apsisprendimą ir pasirengimą tolesniam mokymuisi, būsimai profesinei veiklai.

55. Mokiniui susidaryti individualų ugdymosi planą padeda karjeros konsultantas, klasei vadovaujantis mokytojas, kiti specialistai. Jie remiasi mokinio lūkesčiais, mokymosi pasiekimais, polinkiais, stiprybėmis, profesiniais siekiais ir kt. Mokykla sudaro sąlygas, kad mokinio individualiame ugdymosi plane numatyti pasirinkimai būtų įgyvendinti. Ilgalaikėse klasėse (grupėse) mokosi skirtingų pasiekimų mokiniai, pasirinkę įvairias tolesnio mokymosi kryptis.

56. Tėvai (globėjai, rūpintojai) įtraukiami į mokyklos bendruomenės gyvenimą, dalyvauja, mokiniui susidarant individualų ugdymosi planą, supažindinant mokinius su darbo ir profesijų pasauliu.

57. Vidurinio ugdymo programą įgyvendinanti mokykla, siekdama padėti kiekvienam mokiniui apsispręsti dėl tolesnio mokymosi ir sudaryti sąlygas rizikos grupės mokiniams mokytis kitokioje, jų poreikius geriau atitinkančioje aplinkoje, bendradarbiauja su įvairiais partneriais: kitomis bendrojo ugdymo mokyklomis, profesinio mokymo įstaigomis ir (ar) aukštosiomis mokyklomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, valstybės ir savivaldybių įstaigomis, verslo institucijomis, kūrėjais, mokslininkais ir kitų sričių profesionalais. Mokyklos naudojami praktinėmis jaunimo kūrybingumo ir verslumo ugdymo programomis.

58. Vidurinio ugdymo programoje dirbantys mokytojai, švietimo pagalbos ir kiti specialistai, karjeros konsultantai bendradarbiauja tarpusavyje ir padeda mokiniams pasirinkti mokymosi kelią, susidaryti individualų ugdymosi planą, formuoja pasirenkamąjį ugdymo(si) turinį, kuria galimybes mokiniams susipažinti su darbo ir profesijų pasauliu.

Mokymo (si) aplinka

59. Mokymo(si) aplinką sudaro mokyklos, namų, gamtos, socialinė ir kultūrinė bendruomenės aplinka. Fizinė ir virtuali mokymo(si) aplinka yra saugi, sveika, lengvai pertvarkoma ir tikslingai panaudojama pagal mokymosi tikslus.

60. Mokykloje visi jaučiasi saugiai, patogiai, jaukiai. Santykiai tarp mokyklos bendruomenės narių pagarbūs, konstruktyvūs, geranoriški, tolerantiški, lygiaverčiai, grindžiami bendradarbiavimu, atjauta. Mokiniu pasitikima, pripažįstami jo poreikiai, lūkesčiai, nuomonė, sukurta pagalbos mokiniui sistema. Mokytojai pozityviai priima kiekvieną mokinį, geba valdyti kritines elgesio situacijas, įveikti iššūkius.

61. Mokinių aktyviam mokymuisi pritaikoma mokyklos aplinka, mokymasis vyksta ne tik mokykloje – gamtoje, kultūros įstaigose, įmonėse, valdžios, mokslo ir studijų institucijose ir kt.

62. Mokyklose pritaikoma aplinka darbui grupėse, mokymuisi bendradarbiaujant ir individualiam mokymuisi, poilsiui, mokytojų bendradarbiavimui, tėvų (globėjų, rūpintojų) dalyvavimui mokyklos gyvenime.

63. Kuriama moderni mokymo(si) aplinka, ugdymo procese naudojama įranga ir priemonės atitinka šiuolaikinę ugdymo(si) sampratą, ugdymo turinį, mokinių poreikius ir galias.

64. Virtualiose mokymo(si) aplinkose prieinamos skaitmeninės priemonės, nuotolinio mokymosi programos, interneto svetainės, socialiniai tinklai, bendravimo ir bendradarbiavimo aplinkos ir kt.

65. Mokiniai ir jų tėvai (globėjai, rūpintojai) dalyvauja kuriant ir tobulinant mokymo(si) aplinką. Į mokyklos aplinkos kūrimą įtraukiama vietos bendruomenė.

66. Pradinio ugdymo programą įgyvendinančios mokyklos aprūpinamos vaikų ugdymui(si) būtinomis mokymosi priemonėmis, įrengiamos vaikams pritaikytos mokymosi, buitines, žaidimų ir poilsio erdvės.

67. Pagrindinio ugdymo programą vykdančios mokyklos aprūpinamos laboratorine ir technologine įranga, įvairiomis kitomis mokymosi priemonėmis, kurios sudaro sąlygas mokinių saviraiškai, tyrinėjimams, kūrybai, praktinei ir kitai aktyviai veiklai.

68. Vidurinio ugdymo programą įgyvendinančioje mokykloje kuriama aplinka palanki mokinių teoriniam ir praktiniam mokymuisi, savarankiškam ir komandiniam darbui, ruošimuisi karjerai ir verslumo ugdymui. Mokyklos aprūpinamos laboratorine ir technologine įranga, kuri sudaro mokiniams galimybes atlikti sudėtingas užduotis ir tyrimus.

69. Vidurinio ugdymo programą įgyvendinančios mokyklos bendradarbiauja su mokslo ir studijų institucijomis, profesinio mokymo įstaigomis, verslo institucijomis sudarydamos galimybes mokiniams mokytis iš jų specialistų, pasinaudoti jų turima laboratorine, gamybine bei kita įranga.

Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas

70. Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo tikslai:

70.1. nustatyti mokinių pasiekimų lygį bei pažangą, išsiaiškinti kiekvieno mokinio stiprybes, ugdymosi poreikius ir kartu su mokiniu bei jo tėvais (globėjais, rūpintojais) priimti sprendimus dėl tolesnio mokymosi žingsnių, mokiniui būtinos pagalbos;

70.2. palaikyti mokymąsi ir teikti savalaikį atsaką (grįžtamąjį ryšį) mokiniams ir mokytojams, gerinant mokymo(si) proceso kokybę;

70.3. apibendrinti, susumuoti atskiro mokymosi laikotarpio (baigiant trimestrą (pusmetį), mokslo metus) ar mokymosi pagal pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo programą rezultatus ir sertifikuoti;

70.4. vertinti ugdymo kokybę, identifikuoti problemas ir inicijuoti reikalingus sprendimus.

71. Ugdymo(si) procese svarbus formuojamasis vertinimas, grįstas mokytojo ir mokinio sąveika ir palaikantis mokymąsi. Mokytojas stebi mokinių mokymąsi, jų bendradarbiavimą, įsitraukimą, pastangas, mokymosi būdus, sunkumus ir padeda suprasti mokiniui, kas jau išmokta, ko dar reikia mokytis, kaip įveikti sunkumus, kokie mokymosi būdai veiksmingi. Mokiniai, konsultuojami mokytojo, pagal kriterijus mokosi vertinti vienas kito ir savo darbą, įsivertinti pasiekimus ir pažangą.

72. Ugdymo procese formuojamasis vertinimas derinamas su diagnostiniu ir kaupiamuoju vertinimu. Vertinimo (pripažinimo) ir įsivertinimo metodai bei procedūros, vertinami ir įsivertinami ugdymosi rezultatai, vertinimo informacijos panaudojimas atitinka ugdymo programose keliamus ugdymosi tikslus ir numatytus rezultatus. Pripažįstamos mokinio savarankiškai (savaiminio mokymosi būdu), dalyvaujant neformaliojo švietimo programose ir kitoje veikloje įgytos kompetencijos.

73. Vertinant specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pasiekimus ir pažangą, remiamasi bendrosiose ugdymo programose apibrėžtais mokymosi pasiekimais arba konkrečiam mokiniui pritaikytoje ugdymo programoje numatytais pasiekimais.

74. Kompetencijos, ypač nuostatų dėmuo, vertinamos ir įsivertinamos mokinių ir mokytojo sąveikoje, dialoguose, diskusijose, renkant ir kaupiant kokybinius kompetencijų įrodymus (mokinių darbai, įvertinimai, įsivertinimai, komentarai, refleksijos) vertinimo aplankuose (taip pat ir e. aplankuose). Mokyklose veikia individualios pažangos stebėsenos sistema.

75. Kognityvinių gebėjimų vertinimas (diagnostinio vertinimo užduotys, kontroliniai ir kiti vertinimo darbai, tarptautiniai ir nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai ir patikrinimai) vykdomas, taikant mokiniams iš anksto žinomus, su jais aptartus kriterijus, ir apima tris dėmenis:

75.1. žinias ir supratimą (faktai, informacija, sąvokos, dėsningumas, teiginiai, simboliai, vienetai, pavyzdžiai, reikalingos priemonės), kurie būtini, kad mokiniai sėkmingai įsitrauktų į pažintines veiklas. Vertinant faktines žinias, tikrinama, kaip mokiniai įsimenta, atpažįsta, apibrėžia, aprašo, nusako, iliustruoja pavyzdžiais, pasirenka priemones;

75.2. žinių taikymo gebėjimus, kurie apima įvairių situacijų supratimą ir žinių panaudojimą problemoms tose situacijose spręsti. Vertinami mokinių gebėjimai palyginti, priešpriešinti, klasifikuoti, modeliuoti, susieti, interpretuoti, rasti sprendimus, paaiškinti, parodant supratimą;

75.3. aukštesnius mąstymo gebėjimus, būtinus, sprendžiant problemas, kuriant paaiškinimus, darant išvadas, priimant sprendimus, perkeltant įgytas žinias į naujas situacijas. Vertinami gebėjimai analizuoti, apibendrinti, interpretuoti, integruoti žinias, numatyti, prognozuoti, sudaryti, sukurti, formuluoti išvadas, apibendrinti informaciją ir pritaikyti naujoms situacijoms, kritiškai vertinti, argumentuoti, reflektuoti.

76. Kriterijus vertinimui ugdymo(si) procese nustato mokytojai arba patys mokiniai, padedami mokytojo. Diagnostinių testų, tarptautinių ir nacionalinių mokinių pasiekimų tyrimų ir patikrinimų vertinimo kriterijai apibrėžiami iš anksto, kad mokiniai su mokytojais juos galėtų aptarti ir išsiaiškinti.

77. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo informacija, gaunama ugdymo procese, panaudojama, nustatant mokinių mokymosi poreikius, pritaikant ugdymo turinį individualiai mokiniui, mokinių grupei ar klasei, aptariant mokymosi pasiekimus ir pažangą su mokiniais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

78. Duomenys apie mokinių pasiekimus, gauti, atliekant tarptautinius ir nacionalinius mokinių pasiekimų tyrimus, diagnostinius testus, panaudojami, informuojant tėvus (globėjus, rūpintojus) ir visuomenę apie bendrojo ugdymo kokybę ir rezultatus, rengiant formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, kuriant mokymo(si) medžiagą, aprūpinant mokyklas priemonėmis, rengiant mokytojus ar tobulinant jų kvalifikaciją.

79. Pradinio ugdymo programoje pirmoje klasėje mokantis mokytojas susipažįsta su priešmokyklinio ugdymo pedagogo parengtomis rekomendacijomis apie vaiko pasiekimus ir individualią pažangą ir užtikrina ugdymosi tęstinumą.

80. Pradinio ugdymo procese prioritetas teikiamas mokymąsi palaikančiam vertinimui. Vertinami mokinio individualūs pasiekimai ir pažanga, nelyginama su kitų mokinių pasiekimais.

81. Pradinio ugdymo programoje mokinių pažangai ir pasiekimams fiksuoti ir vertinimo informacijai pateikti naudojami komentarai, vertinimo aplankai, kuriuos, mokytojo padedami, mokosi sudaryti patys mokiniai, kartu mokydamiesi įsivertinti ir savo pasiekimus. Mokinių pasiekimai pažymiais nevertinami.

82. Mokiniai, baigiant pradinio ugdymo programą, mokytojas parengia mokinio Pradinio ugdymo programos baigimo pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašą, kuris padeda užtikrinti kiekvieno mokinio sėkmingą perėjimą prie mokymosi pagal pagrindinio ugdymo programą.

83. Pagrindinio ugdymo programos dalykų mokytojai susipažįsta su kiekvieno mokinio Pradinio ugdymo programos baigimo pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašu ir užtikrina ugdymosi tęstinumą.

84. Mokinių žinių ir supratimo, žinių taikymo ir aukštesniųjų mąstymo gebėjimų vertinimo informacijai užrašyti naudojami pažymiai, komentarai, kaupiamieji darbai ir vertinimai.

85. Baigę pagrindinio ugdymo programą mokiniai yra sukaupę jų įgytas kompetencijas įrodančių darbų ir vertinimų visumą.

86. Vidurinio ugdymo programos dalykų mokytojai susipažįsta su kiekvieno mokinio pagrindinio ugdymosi rezultatais ir užtikrina ugdymosi tęstinumą.

87. Baigę vidurinio ugdymo programą mokiniai demonstruoja brandą patvirtinančias kompetencijas sukaupta darbų ir vertinimų visuma, išlaikytais brandos egzaminais ir (ar) parengtu brandos darbu.

III SKYRIUS BENDROJO UGDYMO KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

88. Bendrojo ugdymo kokybę užtikrina mokyklos viduje nuolatinį grįžtamąjį ryšį teikianti vertinimo sistema ir išorinės (valstybės ir savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, dalyvių susirinkimo (savininko)) ugdymo kokybės užtikrinimo priemonės.

89. Siekiant bendrojo ugdymo kokybės:

89.1. Bendrosiose programose aiškiai apibrėžiami mokinių ugdymo(si) tikslai ir mokymosi pasiekimai.

89.2. Nacionaliniuose teisės aktuose nustatomos bendrojo ugdymo programų įgyvendinimo gairės, suderintos su bendrųjų programų reikalavimais ir visais suinteresuotais asmenimis.

89.3. Pasiekiami dermė tarp keliamų ugdymo tikslų ir jiems įgyvendinti skiriamų lėšų, garantuojant materialiuosius ir žmogiškuosius išteklius kiekvieno mokinio kokybiškam ugdymui.

89.4. Veiksmingai derinami mokyklų veiklos vidaus ir išorės vertinimo būdai, konstruktyvaus grįžtamojo ryšio mechanizmai ir procedūros, skiriami ištekliai, skatinantys mokyklas ir mokytojus tobulėti, prisiimti atsakomybę už mokinių ugdymo(si) rezultatus, būti savo veiklą apmąstančiomis, besimokančiomis organizacijomis.

89.5. Mokinių pasiekimų tyrimų ir vertinimo duomenimis vadovaujamosi kaip įrodymais ugdymo(si) kokybei gerinti, mokyklų vadovų, mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų atsakomybei įtvirtinti, visuomenei informuoti.

90. Remiantis tarptautinių ir nacionalinių mokinių pasiekimų tyrimų, diagnostinių testų, mokinių ugdymo(si) rezultatų patikrinimų ir kitų duomenų analize, sprendžiama apie bendrojo ugdymo kokybę valstybės, savivaldybės, atskiros mokyklos ir (ar) klasės lygmeniu ir nustatoma, kuriose srityse (bendrojo ugdymo turinio, proceso, vertinimo, mokymo(si) aplinkos) ir kokių lygmeniu reikalinga kryptinga švietimo pagalba ir finansinė parama ugdymui tobulinti.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

91. Atsižvelgiant į Aprašo nuostatas rengiami bendrojo ugdymo turinį ir jo įgyvendinimą reglamentuojantys teisės aktai.

92. Aprašo nuostatoms įgyvendinti gali būti naudojamos 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos lėšos.
